

ผลของการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลัก โยนิโสมนสิการ
ของศาสนาพุทธต่อความ โกรธของนักเรียนวัยรุ่น

พระมหาเกรียงศักดิ์ รัษฎกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2549

ISBN 974-502-852-5

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ พระมหาเกรียงศักดิ์ รัฎฐกุล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ บุญร่วม ทิพพศรี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่... ๕ ... เดือน... กรกฎาคม... พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา ตลอดจนความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของ โปรแกรม และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทองค์ความรู้ ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่คอยให้กำลังใจ และให้คำแนะนำตลอดภาคการศึกษา

ขอขอบคุณผู้บริหาร โรงเรียนวัดราชโอรสาราม แขวงบางค้อ เขตจอมทอง กรุงเทพฯ ที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้าย หากเกิดจากการทำวิจัยนี้บังเกิด ผู้วิจัยขอบูชาพระคุณบิดา มารดา พี่สาว และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งที่เอยนามและมิได้เอยนาม รวมทั้งผู้ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา มาตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

พระมหาเกรียงศักดิ์ รัฎกุล

45910647: สาขาวิชา: จิตวิทยาการให้คำปรึกษา; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ: การให้คำปรึกษากลุ่มโดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการของศาสนาพุทธ/
ความโกรธ/ นักเรียนวัยรุ่น

พระมหาเกรียงศักดิ์ รัษฎกุล: ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มโดยการประยุกต์การคิดตาม
หลักโยนิโสมนสิการของศาสนาพุทธต่อความโกรธของนักเรียนวัยรุ่น (THE EFFECTS OF
GROUP COUNSELING APPLYING YONISOMANASIKARN OF BUDDHA ON THE ANGER
OF ADOLESCENT STUDENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ระพีพันธ์ ฉายวิมล, ค.ค.,
อนงค์ วิเศษสุวรรณ, Ed.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ค. 115 หน้า. ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-852-5

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มโดยการประยุกต์การคิด
ตามหลักโยนิโสมนสิการของศาสนาพุทธต่อความโกรธของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
การศึกษานี้เป็นนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีคะแนนความโกรธสูงกว่าเปอร์เซ็นต์
ที่ 75 จำนวน 16 คน แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
กลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วยแบบวัดความโกรธและโปรแกรม
การปรึกษากลุ่มโดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการของศาสนาพุทธ การเก็บข้อมูล
ดำเนินการตั้งแต่เริ่มวัดผลในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล
จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปร
ระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่มและวิธีทดสอบรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์

ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนวัยรุ่นมีความโกรธในระยะหลังการทดลอง และระยะ
ติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง และต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

45910647: MAJOR: COUNSELING PSYCHOLOGY; M.Sc. (COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORDS: GROUP COUNSELING WITH APPLICATIONS OF YONISOMANASIKARN OF BUDDHA/ ANGER/ ADOLESCENT STUDENTS

PRAMAHAKRIANGSAK RAT-KUL: THE EFFECTS OF GROUP COUNSELING WITH APPLICATIONS OF YONISOMANASIKARN OF BUDDHA ON THE ANGER OF ADOLESCENT STUDENTS. THESIS ADVISORS: RAPIN CHAYVIMOL, Ph.D., ANONG WISESSUWAN, Ed.D., PIRAT WONGNAM, Ph.D. 115 P. 2006. ISBN 974-502-852-5

The purpose of this research was to determine the effects of group counseling with applications of Yonisomanasikarn of Buddha on the anger of adolescent students. The samples consisted of 16 Muthayomsuksa 4-6 adolescent students at Wat Ratcharos School in Bangkok province with the scores higher than 75 percentile on the anger scale. The samples were divided into two groups through simple random sampling and then were assigned into the experimental group and the control group, eight members each. The instruments used were The State-trait Anger Expression Inventory and the group counseling with applications of Yonisomanasikarn of Buddha Program. The data collection procedure was divided into three phases: the pre-test, the post-test and the follow-up. The data were analyzed by repeated-measure analysis of variance: one between-subjects and one within-subjects.

The results revealed that the interaction between the methods and the duration of the experiment was found to be different with statistical significance at .05 level. The adolescent students in the experimental group demonstrated significantly lower with statistical significance at .05 level on Anger scores in both phases the post-test and the follow-up than in the pre-test and the control group at .05 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับความโกรธ.....	8
การติดตามหลัก โยนิ โสมนสิการ.....	15
การปรึกษาตามแนวพุทธศาสตร์.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับการปรึกษากลุ่ม.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	54
การดำเนินการทดลอง.....	57
วิธีดำเนินการทดลอง.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
สรุปผล.....	73
อภิปรายผล.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	84
ภาคผนวก ก.....	85
ภาคผนวก ข.....	91
ภาคผนวก ค.....	109
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	115

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	คะแนนเฉลี่ยความโกรธ ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของนักเรียนวัยรุ่นในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสติการของศาสนาพุทธ และกลุ่มวิธีปกติ..... 61
2	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความโกรธของนักเรียนวัยรุ่นในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสติการของศาสนาพุทธ และกลุ่มวิธีปกติ ในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง..... 62
3	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความโกรธ ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองของนักเรียนวัยรุ่นในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสติการของศาสนาพุทธ และกลุ่มวิธีปกติ..... 65
4	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความโกรธ ในระยะก่อนการทดลองของกลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสติการของศาสนาพุทธ และกลุ่มวิธีปกติ..... 67
5	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความโกรธ ในระยะหลังการทดลองของกลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสติการของศาสนาพุทธ และกลุ่มวิธีปกติ..... 67
6	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความโกรธ ในระยะติดตามผลของกลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสติการของศาสนาพุทธ และกลุ่มวิธีปกติ..... 68
7	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความโกรธ ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสติการของศาสนาพุทธ..... 69
8	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความโกรธเป็นรายคู่ของนักเรียนวัยรุ่น ในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสติการของศาสนาพุทธ ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยวิธีทดสอบแบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method)..... 70
9	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความโกรธ ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสติการของศาสนาพุทธ..... 71

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2 แสดงกระบวนการแห่งปรัชญาสมุปบาทอันมีอโยนิโสมนติการและ โยนิโสมนติการ เป็นมูล.....	18
3 แสดงกระบวนการแห่งปัญญา.....	19
4 แสดงกลไกการทำงานของ โยนิโสมนติการ.....	19
5 แสดงปัจจัยแห่งสัมมาทฐิ.....	21
6 แสดงกระบวนการแห่งปัญญา.....	21
7 แบบแผนการทดลอง 1 ตัวแปรภายใน และ 1 ตัวแปรระหว่างหน่วยทดลอง.....	57
8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความโกรธของนักเรียนวัยรุ่น ระหว่างกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	63
9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความโกรธ ในระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลองของนักเรียน วัยรุ่นในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลัก โยนิโสมนติการ ของศาสนาพุทธและกลุ่มวิธีปกติ.....	64
10 การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาต่อความโกรธของนักเรียนวัยรุ่น..	66